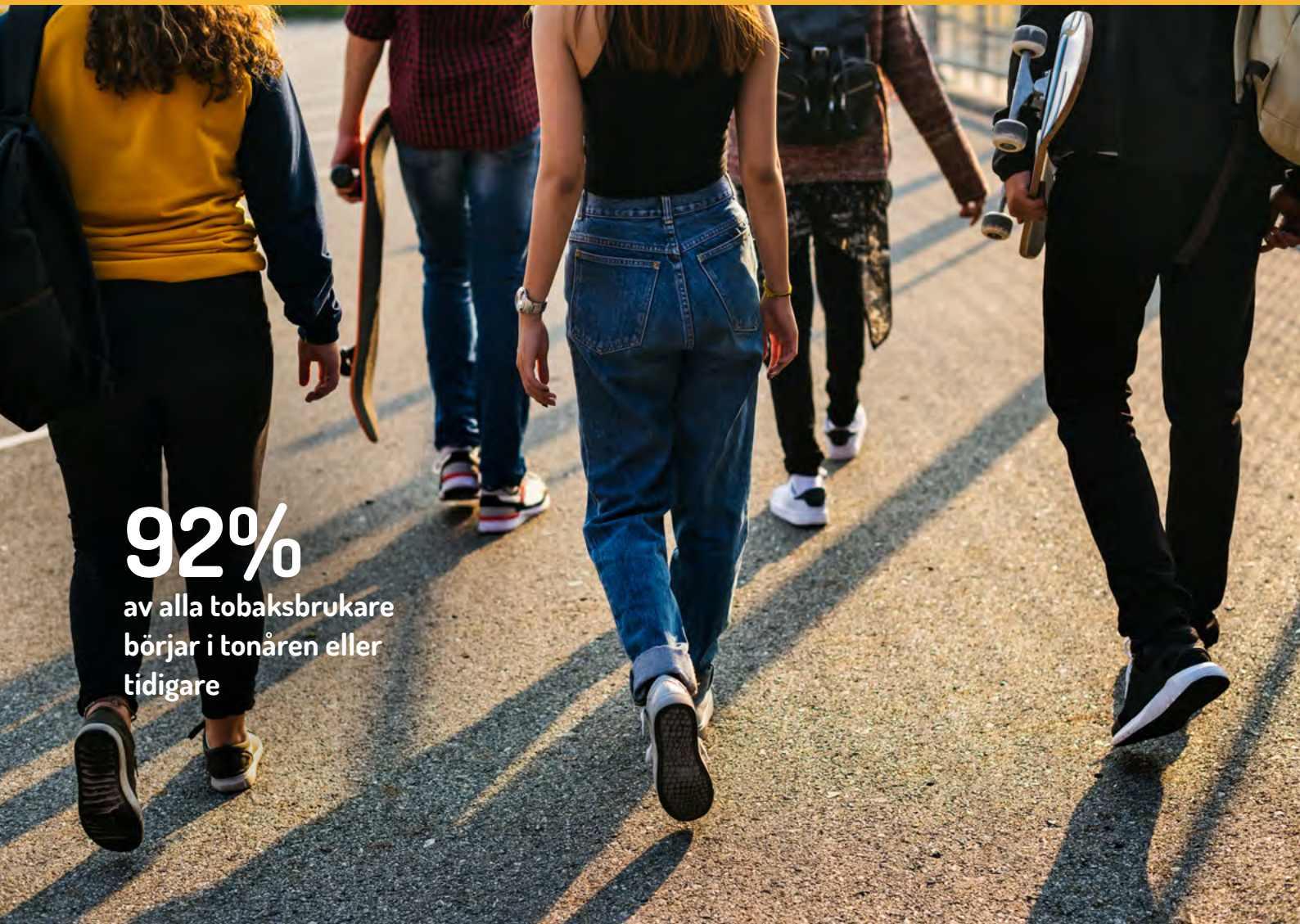

A NON SMOKING
Generation[®]
SINCE 1979

2021:1

UNGA BEHÖVER EN TOBAKSFRI SKOLTID

RAPPORT OM UNGAS ATTITYDER TILL TOBAK

92%

av alla tobaksbrukare
börjar i tonåren eller
tidigare

Innehållsförteckning

FÖRORD	3
1. TOBAKSBRUKET BLAND UNGA	4
Det är bara barn som börjar använda tobak	4
Tobaksbruk smittar	5
Unga underskattar nikotinets hälsorisker och testar på grund av psykisk ohälsa	6
Vuxnas stöd spelar roll	7
2. DAGS ATT SKYDDA UNGA I SKOLAN	8
Starkt och växande stöd för en tobaksfri skoltid	8
Minska exponeringen av tobak i ungas vardag	9
KAMPANJ: QUIT BIG TOBACCO SWEDEN	10
Öka kunskapen om nikotinets hälsorisker	12
Öka kunskapen om tobaksindustrins globala konsekvenser	13
KUNSKAPSFILM: CHILD LABOUR IN NEW PACKAGING: "TOBACCO-FREE" PRODUCTS EXPOSED	14
A NON SMOKING GENERATIONS FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER	15

BEGREPPSFÖRKLARING

TOBAK

Med tobak avses samtliga produkter som innehåller tobak och nikotin (med undantag för läkemedelsklassade nikotinprodukter), såsom cigaretter, e-cigaretter, vattenpipa, snus, vitt snus, heat not burn-produkter etc.

NIKOTIN

Nikotin är en starkt beroendeframkallande och hälsoskadlig substans som utvinns ur tobak. Se <https://nonsmoking.se/fakta-och-forskning/tobaksprodukter/> för ytterligare info.

"TOBAKSFRIA" NIKOTINPRODUKTER

Med "tobaksfria" nikotinprodukter avses de nikotinprodukter som tobaksindustrin kallar tobaksfria i syfte att kringgå tobakslagens alla regler om tillstånd, försäljning, marknadsföring och skatt. Samtliga nikotinprodukter framställs av tobak och kan därför enligt vår mening inte vara tobaksfria.

LÄKEMEDELSKLASSADE NIKOTINPRODUKTER

Läkemedelsklassade nikotinprodukter undantas i befintlig tobakslagstiftning och regleras istället i läkemedelslagen. Till skillnad från tobaksindustrins nikotinprodukter syftar dessa till att hjälpa nikotinberoende personer att trappa ned sitt beroende.

TOBAKSFRI SKOLTID

Med tobaksfri skoltid avses ett förbud mot samtliga tobaksprodukter (läkemedelsklassat nikotin är inte inkluderat) under hela den tid som elever och lärare tillbringar i skolan - oavsett var man befinner sig. Den befintliga lagen om rökfri skolgård (1994) reglerar endast rökning på skolgården och är därför otillräcklig för att skydda elever från tobak i skolan.

EXPONERINGSFÖRBUD

Exponeringsförbud är något som införts i stora delar av världen för att skydda barn och unga från att exponeras för tobak i butik. Vanligtvis göms då tobaken i lådor bakom kassan.

Förord

A Non Smoking Generation har verkat för barns rätt till tobaksfria liv sedan 1979. På 80- och 90-talen hade vi stora framgångar i vårt arbete och många av oss vuxna lever helt tobaksfria liv där vi sällan möter någon som röker. Det är givetvis något som vi ska vara glada och stolta över men risken är stor att vi därmed ser tobak som ett avslutat kapitel och att vi kan anse oss klara med alla tobaksförebyggande insatser.

Så länge det finns en tobaksindustri som ser våra barn som sina framtida lojala kunder behöver vi fortsätta att jobba för starkare tobakslagar och barns rätt till en tobaksfri framtid.

När vi nu summerar vår sjätte Novusundersökning av ungas attityder till tobak ser vi tydligt att det bara är barn och ungdomar som börjar med tobak. Majoriteten av alla tobaksdebuter sker mellan 13-16 år, oavsett om det är cigaretter, e-cigaretter eller snus.

Så när British American Tobacco och Swedish Match lanserar sina nya snussorter är det ingen slump att de väljer att göra det direkt utanför Stockholms innerstadsskolor. Det är heller ingen slump att de arbetar hårt för att påverka politiker och aktivt motarbetar alla de initiativ som kan skydda unga från tobak. Nyligen avslögs den nya ANDTS-strategin med argumenten att konkreta insatser saknas, samtidigt som opponenternas egna krav på "harm reduction" är direkt hämtade från tobaksindustrins egna skrivningar. Och medan käbblet pågår bland våra politiker är det våra ungdomar som får betala priset.

Sedan 2019 har bruket av det vita snuset ökat med 128 procent och listan över tänkbara orsaker till att börja röka eller använda nya nikotinprodukter toppas alltså av kompisars påverkan och viljan att passa in. Kravet på en helt tobaksfri skoltid har aldrig varit större och trots det lyser insatserna här med sin frånvaro. Sverige är numera enda land i Norden som tillåter tobaksbruk under skoltiden.

Varannan ungdom svarar också att "må dåligt psykiskt" är en orsak till att börja röka och nästan en tredjedel svarar att det är ett skäl att testa nya nikotinprodukter. Det är alarmerande att så många underskattar nikotinets hälsorisker samtidigt som många verkar tro att det kan lindra psykisk ohälsa, när det i själva verket skadar hjärnan och ökar risken för psykisk ohälsa.

För att värna om barns hälsa och framtid krävs ökad kunskap om riskerna med nya tobaksprodukter samt att vuxna i hemmet, skolan och politiken vidtar åtgärder för att förebygga alla former av nikotinberoende bland unga. Jag hoppas att årets rapport kan bidra med både kunskap, inspiration och mod att agera för en tobaksfri generation och en global hållbar utveckling! Tillsammans kan vi göra skillnad.

Helen Stjerna
 generalsekreterare, A Non Smoking Generation

OM UNDERSÖKNINGEN

Den undersökning som denna rapport grundas på har genomförts av Novus på uppdrag av A Non Smoking Generation för att undersöka allmänhetens inställning till tobak. Målgruppen var den svenska allmänheten i åldrarna

14-79 år. Totalt genomfördes 1 402 webbintervjuer under perioden 16-28 april 2021, varav 1071 gjordes med målgruppen 18-79 år och 331 gjordes med målgruppen 14-18 år. Deltagarfrekvensen var 63 procent.

1. Tobaksbruket bland unga

Det är bara barn som börjar använda tobak

9 av 10
tobaksbrukare börjar i
tonåren eller tidigare

Det är sedan länge känt att de flesta personer som röker har börjat i tidig ålder. Företrädare för den svenska tobaksindustrin har länge hävdat att snus skiljer sig från cigaretter och att det framför allt är vuxna som väljer att börja snusa. I vår nya Novusundersökning har vi därför undersökt när vuxna tobaksbrukare börjat använda tobak och specifikt inkluderat både rökare och snusare. Resultaten visar att 92 procent av alla rökare och snusare i åldersgruppen 18-79 år som använder eller har använt tobak testade för första gången före 20 års ålder. Undersökningen bekräftar återigen att det bara är barn som börjar använda tobak, och visar att den vanligaste åldern för att debutera med cigaretter eller snus är mellan 13-16 år. Det innebär att nästan alla tobaksdebuter sker i tonåren, och att en stor del av allt tobaksbruk kan förhindras om denna åldersgrupp får bättre skydd samt stöd för att förbli tobaksfria.

Fortfarande använder en tredjedel av alla svenska ungdomar någon form av tobaksprodukt innan de har tagit studenten. I början av 2000-talet minskade tobaksbruket bland unga, men under de senaste åren har den positiva trenden stannat av och i vissa avseenden vänt. Enligt CAN:s (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning)

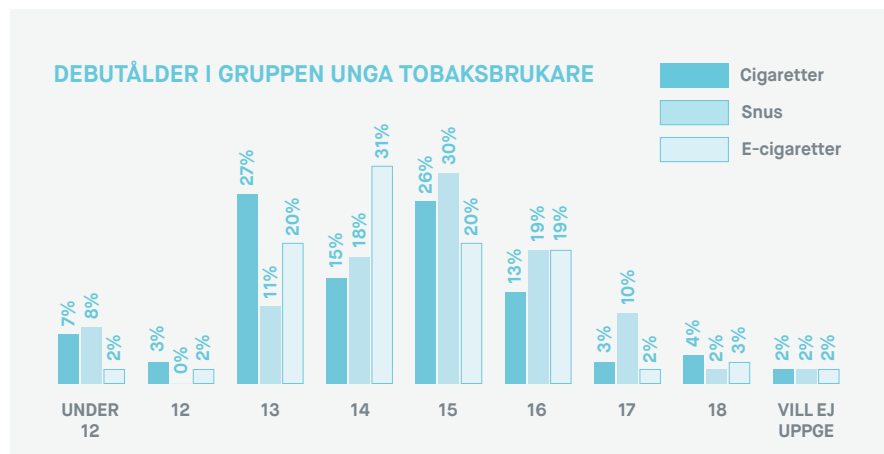
senaste undersökningar om skolelevs drogvanor har rökningen bland unga varit relativt oförändrad, medan bruket av snus och e-cigarett har ökat.

Även vår nya Novusundersökning visar att snusandet bland unga ökar. Mellan 2019 och 2021 skedde en signifikant ökning i andelen unga i 14-18 års ålder som har testat att snusa – från 15 procent till 23 procent.

Sedan e-cigarett inkluderades i CAN:s undersökning 2014 har bruket ökat markant och nådde sin högsta topp 2018 då 41 procent av gymnasieeleverna i årskurs 2 uppgav att de hade testat. Därefter har ökningen stannat av och istället minskat med några procentenheter.

Vår undersökning visar en liknande trend gällande bruket av vitt "tobaksfritt" snus (nikotinportioner); en drastisk ökning följt av en liten tillbakagång. Mellan 2019 och 2020 ökade andelen unga i 14-18 års ålder som uppgav att de hade använt vitt snus från sju till hela 19 procent. 2021 syns nu en liten minskning till 16 procent.

Ingen form av tobaks- eller nikotinbruk bland barn och unga är acceptabelt, och nu krävs ytterligare åtgärder samt ökad kunskapsspridning för att snabba på utvecklingen åt rätt håll.

Tobaksbruk smittar

Sedan vår första årliga Novusundersökning gjordes 2016 har cirka nio av tio unga konsekvent svarat att kompisars påverkan är en orsak till att börja röka, och så även 2021 där resultatet blev 89 procent. Förra året inkluderade vi en fråga om orsaker till att testa nya nikotinprodukter, såsom e-cigaretter och vitt snus, och även när det kommer till att testa dessa produkter toppas listan av kompisars påverkan, vilket 71 procent svarade 2020 och 75 procent svarade 2021.

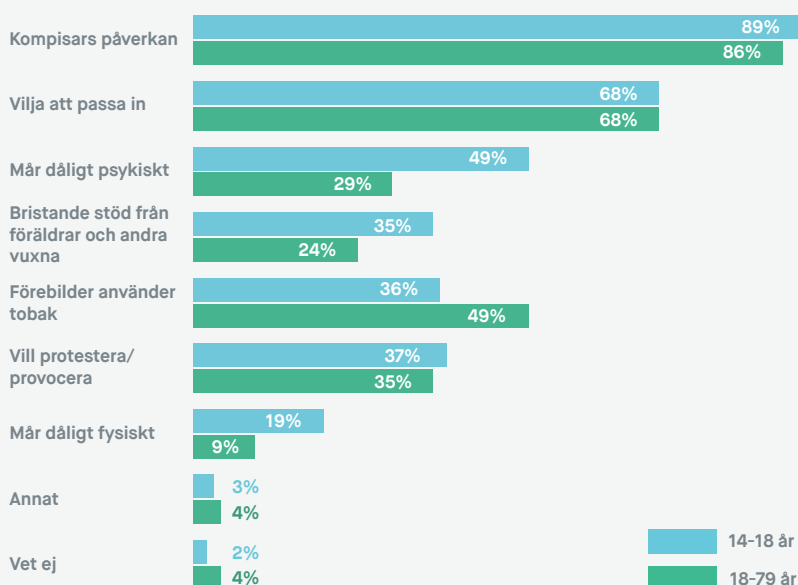
Omkring sju av tio unga svarar också att "vilja att passa in" är en orsak till att börja röka, och nästan sex av tio svarar att det är en orsak till att testa nya

nikotinprodukter. Unga svarar i betydligt högre utsträckning än den vuxna allmänheten att dessa närliggande orsaker - kompisars påverkan och viljan att passa in - är orsaker till att testa de nya produkterna (se diagram på s. 6).

Sammantaget visar svaren från den unga åldersgruppen att påverkan från kompisar i form av gruppträff är en vanlig orsak till att börja med alla former av tobaks- och nikotinprodukter. Detta indikerar också att ungdomar sällan börjar med någon av dessa produkter av egen fri vilja, vilket motiverar behovet av starkare åtgärder som bidrar till att motverka normalisering och exponering av alla former av tobak i ungas vardag.

Närmare
8 av 10
unga uppger att
kompisars påverkan är
en orsak till att testa
nya nikotinprodukter

VAD AV FÖLJANDE TROR DU ÄR ORSAKER TILL ATT MAN BÖRJAR RÖKA?

Unga underskattar nikotinets hälsorisker och testar på grund av psykisk ohälsa

Varannan ungdom uppger att psykisk ohälsa är en orsak till att börja röka

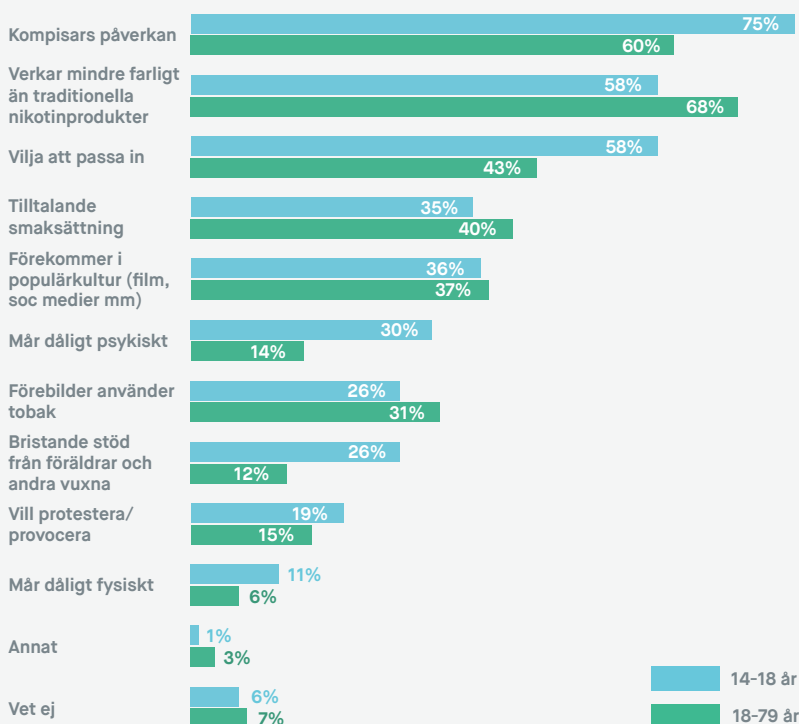
Förra årets undersökning avslöjade att både den unga och vuxna åldersgruppen underskattar nikotinets allvarliga hälsorisker. Uppfattningen om att nya nikotinprodukter verkar mindre skadliga än traditionella tobaksprodukter är fortsatt en framträdande orsak till att testa nya nikotinprodukter. I årets undersökning svarade nästan sex av tio i åldersgruppen 14-18 år och nästan sju av tio i åldersgruppen 18-79 år att det kan vara en orsak.

Denna olyckliga uppfattning indikerar att tobaksindustrins framställning av nya nikotinprodukter som mindre skadliga alternativ till vanliga cigaretter har varit framgångsrik. Undersökningen visar även att tobaksindustrins strategier i form av reklam i sociala medier samt smaktillsatser fungerar för att locka barn och unga att vilja testa. Nästan fyra av tio unga svarar att man kan vilja testa för att produk-

terna "förekommer i populärkultur (såsom sociala medier, TV och musik)" och för att de har "tilltalande smaktillsatser".

Dessa resultat är särskilt oroväckande när en stor andel unga också uppger att psykisk ohälsa kan vara en orsak till att börja röka eller testa nya nikotinprodukter. Nästan hälften av unga svarar att "må dåligt psykiskt" är en orsak till att börja röka och nästan en tredjedel svarar att det är ett skäl att testa nya nikotinprodukter. Det är alarmerande att unga underskattar nikotinets hälsorisker samtidigt som många verkar tro att det kan lindra psykisk ohälsa, när nikotinet i själva verket skadar hjärnan och försämrar det psykiska måendet. För att värna om barns hälsa och framtid krävs ökad kunskap om riskerna med nya produkter samt att vuxna i hemmet, skolan och politiken vidtar åtgärder för att förebygga alla former av nikotinberoende bland unga.

VAD AV FÖLJANDE TROR DU ÄR ORSAKER TILL ATT MAN TESTAR NYA NIKOTINPRODUKTER?

Vuxnas stöd spelar roll

Återkommande resultat i våra Novusundersökningar pekar på att vuxna saknar insikt i hur situationen ser ut med tobaksbruk bland dagens ungdomar. Exempelvis uppger unga i betydligt högre utsträckning än vuxna att rökning är vanligt bland unga under 18 år, samt att det är lätt att få tag på cigaretter och e-cigarett om man är under 18 år.

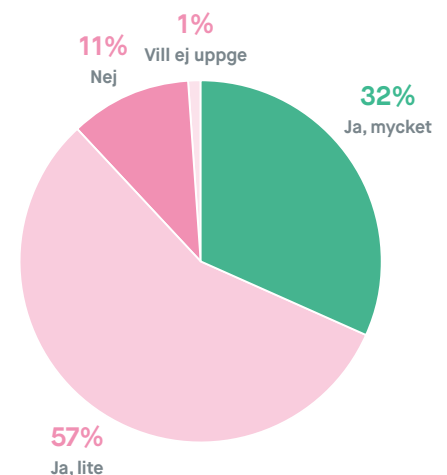
Undersökningen visar också att unga och vuxna har olika uppfattningar om vilka faktorer som kan vara avgörande i beslutet att börja med tobak respektive avstå från tobak. En av flera tydliga skillnader gäller psykisk ohälsa som orsak till att börja med tobak. Bland unga är "må dåligt psykiskt" nummer tre på listan över orsaker till att börja röka (efter kompisars påverkan och viljan att passa in), jämfört med bland vuxna då samma orsak är längre ner på plats nummer fem. Samma mönster återfinns i frågan om nya nikotinprodukter där en större andel unga än vuxna anser att psykisk ohälsa vara en orsak till att testa.

Vuxna verkar också underskatta sin egen roll och möjlighet att påverka barns inställning till tobak. En större andel av unga än vuxna uppger att "föräldrars krav/inställning" är skäl nog att avstå tobak, samt att "bristande stöd från föräldrar och andra vuxna" kan vara en orsak till att börja röka och testa nya nikotinprodukter.

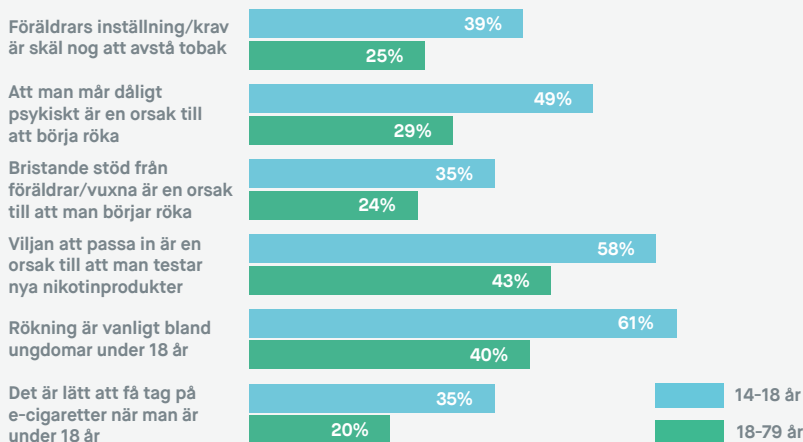
Ett glädjande resultat i årets undersökning är en signifikant ökning i andelen unga som uppger att deras föräldrar har pratat ingående med dem om tobak, från 25 procent 2020 till 32 procent 2021. Trots denna positiva utveckling diskuteras ämnet tobak fortfarande bara ytligt i de flesta familjer, och ännu uppger drygt en tiondel av unga att deras föräldrar inte har pratat med dem om tobak alls. Myten om att vuxnas förbud gör det spännande för barn att testa verkar olyckligtvis leva kvar, trots upprepade och tydliga bevis för att unga behöver vuxnas stöd - och att det spelar roll.

Endast
1 av 3
barn har föräldrar som har pratat mycket med dem om tobak

HAR DINA FÖRÄLDRAR PRATAT MED DIG OM RÖKNING?

VUXNA SAKNAR INSIKT I UNGAS VARDAG

2. Dags att skydda unga i skolan

Starkt och växande stöd för en tobaksfri skoltid

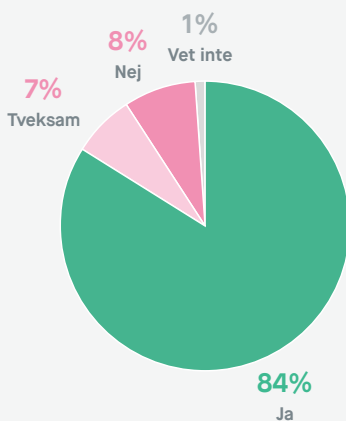
8 av 10

unga vill ha en tobaksfri skoltid

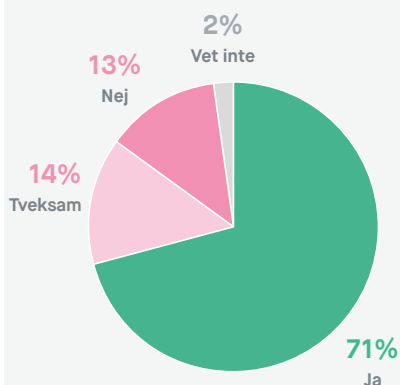
I GRUPPEN 14-18 ÅR

TYCKER DU ATT DET BORDE VARA FÖRBJUDET FÖR ELEVER OCH PERSONAL ATT RÖKA ELLER SNUSA UNDER SKOLTID?

RÖKNING

SNUSNING

Ingen väljer att bli rökare men när kompiserna bjuder är det svårt att tacka nej. Tobaksbruk är ett socialt smittsamt beteende som sprids i landets skolor. Sedan vår första undersökning 2016 har grupptricket toppat listan över möjliga orsaker till att unga börjar använda tobak. Även i 2021 års undersökning svarar nio av tio 14-18-åringar att "kompisars påverkan" är en orsak till att börja röka, och närmare åtta av tio svarar att det är en orsak till att testa nya nikotinprodukter. Åtta av tio ungdomar svarar också att de vill ha en tobaksfri skoltid för att slippa känna trycket att börja och fler än hälften anser att risken att påverka andra att börja är skäl nog för att avstå. I Norge har andelen dagligrökande ungdomar minskat drastiskt sedan tobaksfri skoltid infördes 2014.

Men tobak är väl redan förbjudet i skolan? Den missuppfattningen möter vi ofta bland vuxna. Lagen om rökfri skolgård omfattar bara cigaretter på skolgården och utelämnar alla övriga tobaksprodukter. Många lärare upplever att det är svårt att hindra elevers tobaksbruk både på lektioner och rast. Den gamla rökutan har i princip flyttats till skolans entré där vissa skolor har anvisningar om var man kan

röka och askkoppar i anslutning till skolgården. Rektorer och skolledningar kan och borde själva besluta att tobaksfri skoltid ska gälla på deras skola, men bara en bråkdel gör det. Sannolikt saknas kunskap både om att det faktiskt är möjligt men även vilken skyddande effekt det kan ha. En lag om tobaksfri skoltid behövs för att alla skolor ska stödja unga till tobaksfrihet.

Att exponeras för andras tobaksbruk är en av de främsta kända riskfaktorerna för att själv börja använda tobak och fastna i ett skadligt beroende. Sedan vi fick rökfria serveringar 2005 har andelen vuxna dagligrökare halverats från 14 procent år 2006 till sju procent år 2020 (Folkhälsomyndigheten) och efter att vi fick rökfria uteserveringar den 1 juli 2019 ökade allmänhetens stöd för tobaksfria miljöer signifikant. Den nya lagen satte fokus på hur viktigt det är med tobaksfria miljöer – inte minst för att skydda alla barn men även för alla de tobaksbrukare som vill men har svårt att sluta. Sedan vår första Novusundersökning år 2016 har stödet för en helt tobaksfri skoltid ökat stadigt. 92 procent av alla tobaksbrukare börjar i tonåren eller tidigare och frågan är om våra politiker ser värdet av att försöka förhindra det?

Entré med rökfri zon utanför gymnasieskola i Stockholm.

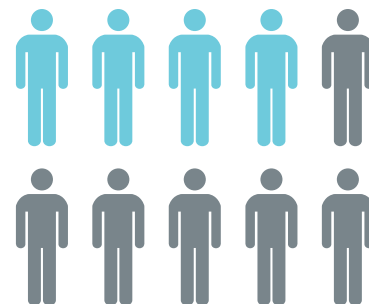
Minska exponeringen av tobak i ungas vardag

Trots att tobaksreklam är förbjudet i Sverige sedan länge har tobaksindustrin fritt kunnat marknadsföra sina nya produkter direkt till ungdomar under de senaste åren. Genom att kalla det vita snuset "tobaksfritt" har industrin kunnat samarbeta med artister och influencers som marknadsfört produkterna i sina kanaler och delat ut gratis smakprover. Var femte ungdom svarar att de ofta ser tobaksreklam och nästan fyra av tio unga svarar att man påverkas till att testa för att produkterna förekommer i populärkulturen samt för att de har tilltalande smaktillsatser. Bara nio procent i gruppen vuxna ansåg att det är ok att samarbeta med tobaksindustrin och frågan är vad det gör för ett varumärke om det skulle uppmärksammas stort att man samarbetar med tobaksindustrin? Tyvärr är risken för

detta låg då medias granskning i den här frågan är extremt låg.

Trots omfattande försök att få kontakt med de artister och influencers som väljer att samarbeta med tobaksindustrin har vi i skrivande stund inte fått något svar på frågan om varför man väljer att samarbeta med tobaksindustrin. Den mest sannolika anledningen är givetvis den ekonomiska ersättning som tobaksindustrin kan erbjuda, men vi misstänker även att den låga kunskapsnivån är en starkt bidragande orsak. Tobaksindustrin har varit skicklig på att framställa det vita snuset som ett ofarligt substitut till den livsfarliga rökningen och trots att oberoende forskning visar på motsatsen tror många att snus är något som kan hjälpa rökare att sluta.

4 av 10
unga tror att man
testar pga att produkterna förekommer i
populärkultur

Tobaksindustrin spenderar miljontals kronor på influencer-marketing för att marknadsföra vitt "tobaksfritt" snus i sociala medier.

KAMPANJ:

Quit Big Tobacco Sweden

Tobak dödar åtta miljoner människor i världen varje år. Nio av tio tobaksbrukare börjar i tonåren och tobaksindustrin arbetar aktivt för att rekrytera nya kunder i varje generation. På Tobaksfria dagen den 31 maj i år lanserade A Non Smoking Generation initiativet "Quit Big Tobacco Sweden" för att uppmana fler svenska aktörer att ta avstånd från tobaksindustrin.

"Quit Big Tobacco" är en global kampanj där över 250 kommunikationsbyråer, organisationer, myndigheter och företag, har åtagit sig att inte arbeta med eller för tobaksrelaterade aktörer.

Många företag och influencers samarbetar med tobaksindustrin för att det är lönsamt, och menar att det ändå handlar om en produkt som inte är olaglig. Om fler vågar ifrågasätta det etiska i att tjäna pengar på bekostnad av barns

hälsa och en hållbar framtid, kan fler aktörer våga ta steget att säga nej till tobaksindustrin. De allra flesta känner till att stora delar av till exempel kläd- eller livsmedelsindustrin brottas med hållbarhetsproblem men få känner till hur tobaksindustrin kränker mänskliga rättigheter och orsakar globala miljö- och klimatproblem. Genom att öka denna kunskap kan fler få motivation att avstå från tobak, både vad gäller egen konsumtion men även när det kommer till samarbeten och investeringar.

Kampanjen togs fram i samarbete med kommunikationsbyrån anr+1 och frontades av artisten Andreas Wijk – som båda har tagit ställning för barns rätt att skyddas mot tobak genom att aktivt avstå alla samarbetsförfrågningar från tobaksindustrin.

"anr+1 är stolta samarbetspartners till A Non Smoking Generation och initiativtagare till kampanjen, vilket vi nu kan kommunicera och agera på fullt ut som en del av vår nya strategi. Vi väljer aktivt att använda vår kunskap och kompetens för att bidra till en positiv samhällsutveckling, och därför är alla former av tobaksuppdrag, självklart även de "tobaksfria" nikotinprodukterna, inte aktuellt."

Anna Celay, Director, anr+1

”Att ta avstånd från tobak har alltid varit ett naturligt val för mig, och nu när jag vet mer om tobaksindustrins metoder och globala konsekvenser är jag ännu mer trygg i mitt beslut. Jag står bakom A Non Smoking Generations viktiga budskap.”

Andreas Wijk

A NON SMOKING
Generation
SINCE 1979

Endast
8%
av allmänheten vet
att nikotin ökar risken
för psykisk ohälsa

Öka kunskapen om nikotinets hälsorisker

En glädjande nyhet i årets undersökning är en signifikant ökning i andelen ungdomar som uppger att de har fått ingående information om tobak i skolan – från 49 procent till 57 procent. Det är ett viktigt steg i rätt riktning även om vi inte kan vara helt nöjda ännu. 11 procent av 14-18-åringarna tror att vitt snus/nikotinportioner är ofarligt, bara åtta procent av allmänheten (18-79 år) känner till att nikotin ökar risken för psykisk ohälsa och sju procent vet att nikotin ökar risken för diabetes typ-2.

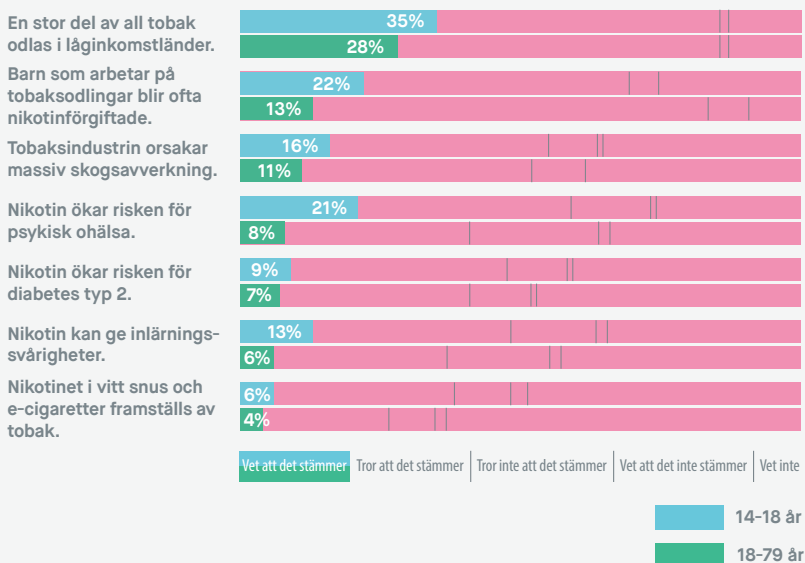
De flesta vet att rökning är farligt men få inser hur beroendeframkallande nikotinet är, och vilka långsiktiga hälsokonsekvenser denna substans kan ha. Nikotin är inte bara ett gift som ökar risken för hjärt-kärlsjukdomar,

typ 2-diabetes och fosterskador, det påverkar även hjärnan. Ungdomar, vars hjärnor fortfarande utvecklas, är särskilt känsliga för nikotinets effekter. Forskning visar att nikotinanvändare blir mer mottagliga för andra beroendeframkallande substanser och att det finns en ökad risk att drabbas av psykisk ohälsa, sömnstörningar, samt försämrad inlärnings- och koncentrationsförmåga. Nikotinbruket kan därmed hota både deras hälsa, studieresultat och framtidsutsikter. Risken att drabbas av negativa hälsoeffekter korrelerar även med exponeringsgrad. De ungdomar som börjar tidigt med tobak har därmed en ökad risk att dö i förtid på grund av sitt tobaksbruk.

A Non Smoking Generations ambassadörer Iza och Elle sprider viktig kunskap om tobak till sina miljontals unga följare i sociala medier.

HUR STÄMMER FÖLJANDE PÅSTÅENDEN MED DIN UPPFATTNING?

Öka kunskapen om tobaksindustrins globala konsekvenser

Kunskapen om det utbredda barnarbetet på tobaksfälten är högre hos unga än vuxna, 27 procent av 14-18-åringarna instämmer i påståendet om att rökning bidrar till barnarbete medan bara 20 procent av de vuxna gör det. En tänkbar förklaring till detta är att vår föreläsningsturné "Tobaksbarn" utbildat framför allt ungdomar i den här frågan. Bara 13 procent av den vuxna allmänheten känner till att barn som arbetar på tobaksodlingar ofta blir nikotinförgiftade, och så få som 11 procent vet att tobaksindustrin orsakar massiv skogsavverkning. Tobaksindustrin har också varit framgångsrik i sin vilseledande marknadsföring av nya nikotinprodukter som "tobaksfria". Endast fyra procent svarar att de känner till att nikotinet i

vitt snus och e-cigarett framställs av tobak.

I en utvärdering av 2020 års föreläsningsturné svarade 97 procent av de tillfrågade eleverna att föreläsningen innehåller argument för att avstå från tobak. 95 procent uppgav också att de hade lärt sig något nytt och att föreläsningen var tankeväckande. Under projektets åtta år har responsen genomgående varit positiv och vittnar om ungdomars starka intresse för hållbarhetsfrågor. Det innebär också att det finns en enorm potential i att höja kunskapsnivån och medvetandet i den här frågan. Om fler kände till alla de hållbarhetsproblem som tobak medför skulle fler motiveras att avstå och aktivt bidra till ett tobaksfritt samhälle.

Endast
4%
av allmänheten vet
att nikotinet i vitt snus
och e-cigg framställs
av tobak

97%
av unga uppger att
tobaksindustrins
hållbarhetsproblem
är argument för att
avstå från tobak

I boken *Din Agenda 2030* beskriver människorättsjuristen Parul Sharma vad alla kan göra i vardagen för att bidra till en hållbar planet. "Att avstå tobak" nämns som ett av många exempel och vår generalsekreterare Helen Stjerne blev tillfrågad att bidra med kunskap om hur tobak motverkar samtliga av FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling.

KUNSKAPSFILM:

Child Labour in New Packaging: "Tobacco-Free" Products Exposed

Anthonia Zachari, ansvarig hållbar utveckling, och Louise Johansson, utbildningsansvarig

"During a 12 hour work day, the farmers and the children can absorb as much nicotine as if they would have smoked 50 cigarettes."

Nyligen lanserade vi en engelsk kortfilm med namnet *Child Labour in New Packaging: "Tobacco-Free" Products Exposed*. Filmen belyser tobaksindustrins oetiska metoder samt globala konsekvenser i form av grova människorättsbrott, utbredd barnarbete och omfattande miljöpåverkan.

Filmen togs fram med anledning av den utbredda okunskapen kring tobaksindustrins strategier och nya produkter. Vissa högt uppsatta politiker replikerar tobaksindustrins retorik kring "mindre skadliga" produkter, och vissa organisationer, företag samt investerare särbehandlar rökfria tobaksprodukter i hållbarhetspolicyer. Som ett komplement till filmen har vi skickat ett informativt brev till flera internationella organisationer för att motarbeta tobaksindustrins ihärdiga lobbying.

Del av brevet: *Tobacco counteracts all of the Sustainable Development Goals and is not only a cause of death*

and disease, but also poverty, inequality, child labour, deforestation, loss of biodiversity, pollution and waste etc. Every international institution and policy maker needs to be informed about the wide array of negative effects of tobacco production. This knowledge undermines all (tobacco industry) arguments motivating "special treatment" of some products in legislation or investment portfolios.

Filmen avslutas med "call to actions" riktade till beslutsfattare, organisationer, företag, byråer, banker och investerare. Förhoppningen är att filmen ska bidra till ökad kunskapsspridning och tobakskontroll både i Sverige och internationellt.

Innehållet i filmen har tagits fram i samarbete med UBING i Bangladesh och Unfairtobacco i Tyskland. Filmen finns att se på A Non Smoking Generations Youtube-kanal.

© UBINIG och Unfairtobacco, stillbilder från filmen "Cost of tobacco farming – Depriving children from education", fotograf: Muhammad Romel, 2020.

A Non Smoking Generations förslag till åtgärder

1. LAGSTIFTA OM TOBAKSFRI SKOLTID

Lagen om rökfri skolgård fungerar inte. Gör som våra nordiska grannländer och förbjud samtliga tobaksprodukter under hela skoltiden.

2. INFÖR KRAV PÅ ATT UTBILDA OM TOBAK UR BÅDE HÄLSO- OCH HÅLLBARHETSPERSPEKTIV

Bara sex av tio ungdomar får i dag ingående information om tobak i skolan. Få känner till nikotinetts alla hälsorisker eller hur det påverkar den unga människans hjärna, och hur tobak hindrar global hållbar utveckling.

3. REGLERA ALLA NIKOTINPRODUKTER I TOBAKSLAGSTIFTNINGEN

Genom att kalla sina nya nikotinprodukter "tobaksfria" kan tobaksindustrin kringgå lagen och marknadsföra dem direkt till barn och unga. Nikotin framställs av tobak och samtliga nikotinprodukter som inte är godkända läkemedel bör därför klassas som tobak.

4. NOLLTOLERANS MOT REKLAM OCH SMAKSÄTTNING

Inför exponeringsförbud mot tobak i butik, neutrala tobakspaket och förbud mot smaktillsatser i all tobak för att skydda unga.

5. HÖJ TOBAKSSKATTEN OCH INFÖR EN HÅLLBARHETSSKATT

Med en höjd tobaksskatt och införande av hållbarhetsskatt kan antalet tobaksdebuter minskas genom höjt pris på tobak, samtidigt som det möjliggör en finansiering av ett utökat tobaksförebyggande arbete riktat till barn och unga.

6. HÖJ ÅLDERSGRÄNSEN TILL 20 ÅR FÖR ALL TOBAK

Det är bara barn som börjar med tobak och majoriteten av ungdomarna uppger att det är enkelt att få tag på tobak om man är under 18 år. Med en höjd åldersgräns skulle fler unga förbli tobaksfria och dessutom skyddas från att börja med andra droger.

Om A Non Smoking Generation

Stiftelsen A Non Smoking Generation har sedan 1979 verkat för att barn och ungdomar själva ska välja att inte börja använda tobak. Organisationen arbetar aktivt för att begränsa tobakens plats i samhället och skapa skyddande miljöer för barn och ungdomar.

www.nonsmoking.se
info@nonsmoking.se